

Zondag 8 maart 2015
Derde zondag van de Veertigdagentijd
Voorganger: Piet Stikkelbroeck OSA

'De ware eredienst

Begroeting en inleiding

Lezing: Exodus 20, 1-17

In die dagen sprak God al de woorden die hier volgen: 'Ik ben de Heer uw God die u heb weggeleid uit Egypte, het slavenhuis. Gij zult geen andere goden hebben ten koste van Mij. (Gij zult geen godenbeelden maken, geen afbeelding van enig wezen boven in de hemel, beneden op aarde of in de wateren onder de aarde. Gij zult u voor hen niet ter aarde buigen en hun geen goddelijke eer bewijzen; want Ik, de Heer uw God, Ik ben voor hen die Mij haten een jaloerse God die de schuld van de vaders wreekt op hun kinderen tot het derde en vierde geslacht, maar voor hen die Mij liefhebben en mijn geboden onderhouden een God die goedheid bewijst tot aan het duizendste geslacht.) Gij zult de naam van de Heer uw God niet lichtvaardig gebruiken; want de Heer laat hen die zijn naam lichtvaardig gebruiken niet ongestraft. Denk aan de sabbat: die moet heilig voor u zijn. (Zes dagen zult gij werken en alle arbeid verrichten. Maar de zevende dag is de sabbat voor de Heer uw God. Dan moogt gij geen enkele arbeid verrichten: gij zelf niet, uw zoon niet, uw dochter niet, uw slaaf niet, uw slavin niet, uw dieren niet, zelfs niet de vreemdeling die bij u woont. In zes dagen immers heeft de Heer de hemel, de aarde, de zee met al wat erin is gemaakt. Maar de zevende dag heeft Hij gerust en zo de sabbat gezegend en tot een heilige dag gemaakt.) Eer uw vader en uw moeder. Dan zult gij lang leven op de grond die de Heer uw God u schenkt. Gij zult niet doden. Gij zult geen echtbreuk plegen. Gij zult niet stelen. Gij zult tegen uw naaste niet leugenachtig getuigen. Gij zult uw zinnen niet zetten op het huis van uw naaste; gij zult uw zinnen niet zetten op de vrouw van uw naaste, niet op zijn slaaf, zijn slavin, zijn rund of zijn ezel, op niets wat hem toebehoort.'

Evangelie: Johannes 2, 13-25

Toen het paasfeest der Joden nabij was ging Jezus op naar Jeruzalem. In de tempel trof Hij de verkopers aan van runderen, schapen en duiven en ook de geldwisselaars die daar zaten. Hij maakte van touwen een gesel, dreef ze allemaal uit de tempel, ook de schapen en de runderen; het kleingeld van de wisselaars veegde Hij van de tafels en Hij wierp die omver. En tot de duivenhandelaars zei Hij: Weg met dit alles! Maakt van het huis van mijn Vader geen markthal!' Zijn leerlingen herinnerden zich dat er geschreven staat: De ijver voor uw huis zal mij verteren. De Joden richtten zich tot Hem met de woorden: 'Wat voor teken kunt Gij ons laten zien dat Gij dit doen moogt?' Waarop Jezus hun antwoordde: 'Breekt deze tempel af en in drie dagen zal Ik hem doen herrijzen. Maar de Joden merkten op 'Zesenvertig jaar is aan deze tempel gebouwd; zult Gij hem dan in drie dagen doen herrijzen?' Jezus echter sprak over de tempel van zijn lichaam. Toen Hij dan ook verrezen was uit de doden herinnerden zijn leerlingen zich dat Hij dit gezegd had, en zij geloofden in de Schrift en in het woord dat Jezus gesproken had. Terwijl Hij bij gelegenheid van het paasfeest in Jeruzalem was begonnen er velen in zijn Naam te geloven bij het zien van de tekenen die Hij deed. Maar Jezus van zijn kant had geen vertrouwen in hen omdat Hij allen kende Hij wist wat er in de mens stal en daarom was het niet nodig dat iemand Hem over de mens inlichtte.

Overweging

De weg die naar Pasen leidt kent verschillende symbolische etappes. Vandaag maken we een derde halte: na de woestijn en zijn bekoringen; na de berg van de gedaanteverandering, komen we nu bij de Tempel, het Huis van God.

We vallen meteen met de deur in huis, kan men zeggen: een onverwacht beeld: een man die er de zweep overhaalt, die kramen en tafels omvergooit: kortom de grote schoonmaak. "Maak van het Huis van mijn Vader geen markthal"!

Niet alleen Johannes, óók de andere evangelisten, benadrukken de woedeuitbarsting van Jezus. Ze leggen in zijn mond de woorden van de profeet die, bij de Tempelpoort, de menigte toespreekt: "Luistert allen, gij die hier komt om God te aanbidden. Jullie vertrouwen op leugenachtige taal, op valse hoop. We zijn hier in veiligheid, zegt ge, Gods Tempel, Gods Tempel!! Maar, eenmaal

buitengekomen, onderdrukt ge de vreemdeling, de arme, de wees. Ge steelt, ge doodt en dan hebt ge nog het lef hier te komen! Ik ben niet blind!, zegt de Heer."

Het gaat dus hier over veel meer dan een incident omdat Jezus moe of geërgerd was. Jezus plaatst zich in de rij van de profeten, de wakers, die de religieuze huichelarij en het "goede geweten" aan de kaak stellen: "Ik ben moe van jullie vieringen, offers en bedevaarten. Ik haat ze want jullie handen zitten vol bloed".

Zó is dit evangelie een belangrijke mijlpaal op de weg naar Pasen, want we leren hoe Jezus zijn Messiasschap toont.

Vanaf het begin zijn er twee stromingen geweest in het volk van Israël:

-de *priesterlijk tak* die veeleer oog heeft voor de riten, de Tempel, de Eredienst

-èn de *profetische tak* die de nadruk legt op de persoonlijke en collectieve bekering.

Jezus heeft zijn keus gemaakt: hij schaaft zich achter de profeten.

Ten tijde van Jezus was de Tempel niet alleen een religieus bolwerk, dáár klopte ook het hart van het economische, sociale en politieke leven.

De aanval van Jezus op de Tempel zal hem niet vergeven worden; tijdens zijn procès is de hoofdaanklacht dat hij de tempel wil laten verwoesten.

Het antwoord komt wanneer hij sterft: het voorhangsel van de Tempel scheurt, het Heilige der Heiligen wordt zichtbaar: het is leeg.

De Tempel hangt nu aan het kruis.

Gedurende de drie dagen van zijn Passie en Dood wordt die Tempel afgebroken, maar dan - Pasen- is hij herbouwd: Christus is Verrezen. De nieuwe Tempel waarover hij sprak was dus zijn Lichaam. Jezus zelf en zijn gelovigen zijn het Huis van God.

"God woont niet in huizen door mensenhanden gebouwd. Gij zijt het Huis van God. Gij zijt de levende stenen die door uw vrijheid, uw liefde, uw inzet, beziel door Gods Geest de nieuwe Tempel wordt.

En zo komen we bij een zeer actuele situatie.

We lezen en horen van kerken die gesloten worden. Het is waar dat financiële factoren meespelen in de besluitvorming. De kerk wordt dan ontwijd: de ruimte is neutraal en je kunt er een speeltuin in maken. Maar dat is niet het hele verhaal. Moeten de mensen wier kerkgebouw gesloten wordt persé kilometers verderop gaan naar een kerk die nog open is?

Ja zegt de priesterlijke tak: alles voor de tempel en de eredienst...

óf mogen zij bijeen komen om samen Tempel te zijn - in welke ruimte dan ook- en dat is de profetische tak: de kerk is daar waar God leeft in de liefde, de saamhorigheid van mensen die samen zijn Woord willen beluisteren en zijn Brood delen?

Zoals velen onder U was ook ik aanwezig bij de Carnavalsmis: een mooie viering waar mensen samen waren in een echte communie met God en met elkaar. Ik was wel wat verstrooid en zei tegen mezelf: jammer ergens: we hadden die viering ook kunnen doen in de feesttent tegenover de kerk: de plaats zelf van het feest: dan was- zoals Jezus naar de bruiloftsmaal van Cana ging- de pastoor naar de feestgangers gegaan en niet de feestgangers naar de pastoor.

Maar ja, ik zat te dromen.....

In die zin is het evangelieverhaal van vandaag niet zomaar een voorval; Jezus zegt ons: de echte kerk is de Verrezen Christus.

Laat de Bisschop dan maar zeggen: we moeten de kerk sluiten (en soms is dat onvermijdbaar) maar, dat hij er dan ook aan toevoegt: in drie dagen zal ze herrijzen in de gemeenschap die jullie willen vormen. Blijf samen komen. Bidt en viert samen het mysterie van Zijn aanwezigheid onder de mensen.

Het gaat niet om het gebouw- hoe inspirend en tot God verheffend ook een Kathedraal of een dorpskerkje mag zijn- maar om wat er beleefd wordt.

Ik las ergens een citaat uit een oud kerklied dat het mooi verwoordt:

"Maar niet uit steen en hout alleen is het grote werk gedaan: 't zal om onszelve gaan"

Dát bedoelde Jezus, denk ik.